

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAPJEVA ULICA ŠTEV. 5. TELEFON 11-22 DO 11-26. KOPIRSI SE NE VRAČAJO. IZDAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA.

SLOVENSKI POROČEVALEC

INTEGRATNI ODDELEK LJUBLJANA, BELKURBUROVA ULICA ŠTEV. 1. TELEFON 11-12, 11-13. POŠTA CEKOVNI RACUN V LJUBLJANI ŠTEV. 11.730. OGLASI PO CENIKU. MESEČNA NAROČNINA 46 DIN.

GLASILO OSVOBODILNE FRONTNE SLOVENIJE

Invalidom naj se da predvsem možnost dela, ki ga morejo obvladati

Predstavniki plenuma glavnega odbora Združenja vojnih invalidov pri maršalu Titu

Beograd, 3. okt. (Tanjug) Včeraj je maršal Tito sprejel predstavnike plenuma Glavnega odbora Združenja vojnih invalidov Jugoslavije. Na čelu delegacije, v kateri so bili predstavniki pokrajinskih odborov vseh ljudskih republik in avtonomnih oblasti, so bili predsednik Združenja generalmajor Miloje Milojevič, podpredsednik polkovnik Petar Brajović, generalni sekretar Veljko Tomić in urednik »Invalidskega lista« Veljko Vlahović.

Poročilo o delu in sklepih plenuma, čigar zasedanje je bilo včeraj končano, je podal maršalu predsednik Združenja generalmajor Miloje Milojevič. Poudaril je namen, da se do leta 1950. vse breme izdatkov za vojne in druge invalide popolnoma prenese na Glavni odbor URVIJ-a. Na ta način bi bila skrb za invalide prenesena na Združenje, kar bi bila velika razbremenitev države. Glavni odbor se je lotil te naloge s pripravljenostjo, da bo uspel. Plenum je pooblastil člane delegacije, naj svečano objavijo maršalu, da bodo obveznosti, sprejete na sestanku plenuma, izvršili, čeprav postavljena naloga ni lahka.

Maršal je s pozornostjo poslušal razlaganje članov plenuma in pohvalil stremiljenje Glavnega odbora, da pomaga državi s tem, da bo prevzel obveznosti do invalidov ter je zato zaprosil za poročilo o današnjem stanju invalidov.

Na svojem potovanju pred kratkim po Jugoslaviji, — je dejal maršal, — sem prišel v stik z invalidi, ki so se čisto pritožili, da se jim ne izplačuje pravočasno invalidnine ali pa, da preveč dolgo ugotavljajo izvor invalidnosti itd., z eno besedo, da imamo še vedno močan birokratizem pri posameznih organih oblasti, ki se rešujejo invalidska vprašanja. V Dubrovniku n. pr. je bilo okoli 150 invalidov, ki že podrgo leto niso prejeli ničesar. Razen tega sem opazil, da so stari invalidi ustavili izplačevanje invalidnin, da bi preizkusili znova njihovo nesposobnost; nekaterim, katerih nesposobnost je bila določena z višjim odstotkom, so ta višji odstotek razveljavili, čeprav je bil pravilno določen. To ni pravilno.

Prav tako so bile pritožbe glede komisij, zlasti na Hrvaškem. Pokaral sem tam tovariše in odredil, naj se podvzamejo najstrejši ukrepi. Bili so primeri takega birokratizma, da so včasih od invalidov zahtevali potrdilo njihovih komandirjev, ki so morda že davno umrli. Obsodil sem tak postopek in zahteval, naj se temu napravi konec. Ta vprašanja me vedno zanimajo, zato sem izrazil željo, da bi se sestel z vami in da bi se o tem pogovorili.

Kakor vi, tako vem tudi jaz, da so med organi, ki rešujejo vprašanje invalidnin, ljudje starega pojmovanja, ki so se desetletja zgajali v okviru vladajočih krogov stare Jugoslavije in se sedaj mačehovsko obnašajo do invalidov ter menijo, da je invalid končan svojo vlogo in da se zanje ni treba več zanimati. To je žalosten ostanek preteklosti. Mi smo, nasprotno, med narodno osvobodilno vojno posvečali največjo skrb našim ranjenim in invalidom. Smatrali smo, da je treba imeti posebne obzire dolo ljudi, ki so izgubili zdravje in ki so potrebni naše pomoči.

Zavzeli smo drugačno smer, kakor pa je bila nekoč. Naš namen je, da invalidom takoj po končani vojni damo vse, kar moremo, in dosežemo, da ne bi čutili prevle posledice vojne, odnosno, da bodo stalna skrb naše države. V prvem času smo pri tem večkrat naleteli na težave vsled pomanjkanja organizacije, včasih tudi nerazumevanja krajevnih oblasti in končno zaradi drugih razlogov, mislim pa, da smo vendar v neki meri obvladali prve težave, in sicer na ta način, da smo invalide znova mobilizirali ter določili, da se mora zanje zanimati JA.

Naš cilj je bil, da invalidskega vprašanja ne rešujemo tako kakor nekaj z določljivimi določenimi zneskov in proračunom, tako da bi ljudje životalni ter se moralno čutili povisani ob stran. Naš cilj je bil, da tovariši, ki so med vojno izgubili svoje zdravje ter fizične sposobnosti, tega ne bodo občutili v mirnodobnem življenju. Storitvi moramo vse, da tega ne bodo čutili.

Kako bomo to storili? Na ta način, da bodo ti ljudje čutili, da so koristni člani človeške družbe. To je za človeka, ki je v vojni žrtvoval vse, največje zadovoljstvo. Če občutijo, da ni več potreben in da obtemeni breme za druge, mu to povzroča močno moralno potlost. Dejstvo, da je treba dati invalidom in prvi vrsti možnost, da se kvalificirajo kot specialisti in da izvršujejo ona dela, ki jih po svojih fizičnih

sposobnostih lahko obvladajo. Na ta način bomo zmanjšali veliko število invalidov, ki jih imamo v naši državi in napravili iz njih graditelje nove Jugoslavije, onim invalidom pa, ki so 100% nesposobni za delo, moramo dati vsako možno nego, da bi občutili, da nanje nismo pozabili in da ne bodo moralno trpeti.

Vaša odločitev, da to stvar sami uredite, je popolnoma skladna z duhom novega življenja invalidov ter z njihovo visoko zavestjo o nalogah v novi Jugoslaviji. Strinjam se z vašim sklepom in zaupajoč v vašo vztrajnost pričakujem, čeprav je to težka naloga, da boste dosegli postavljeni cilj. Izvedite organizacijo, kakor morete, in mi vam bomo pri tem pomagali.

Se na neko stvar bi vas rad opozoril. To je skrb za stare invalide iz prve svetovne vojne. Tudi do njih morate biti človečanski ter morate hitro reševati njihove zadeve, kajti ljudje ne morejo čakati leto ali dve brez vsake pomoči, da bi pa invalidi pri nas prosjčili, tega ne bomo dovolili.

Nato je maršal pozval predstavnike invalidov posameznih ljudskih republik in oblasti, naj navedejo nedostanke in probleme, ki so nastali pri njih v zvezi z invalidskim vprašanjem.

Predstavniki invalidov iz Slovenije je sporočil maršalu, da prosijo invalidi Julijske krajine za sprejem v invalidsko organizacijo. Izmed približno 3000 invalidov Slovencev in Italijanov v Julijski krajini se jih je zdravilo v Sloveniji približno 150, vendar pa tudi ostalim izkazuje močno moralno in gnotno pomoč. Italijanski invalidi se hočejo naučiti slovensčine, a mnogi med njimi tudi žele, da bi prišli v invalidske domove v Sloveniji, ker jim v coni A ne posvečajo nobene pozornosti.

»Sprejeti je treba invalide iz Julijske krajine,« je dejal maršal. »Morate jih vključiti v svojo organizacijo ter zanje skrbeti, pozneje pa, ko bodo določene meje, jim morate odrediti invalidnino, ki jim pripada, kajti tudi oni so med vojno izgubili zdravje.

Dalmatinski predstavnik je izjavil, da bi tovarne in druga državna podjetja lahko sprejela precej invalidov, vendar pa to čisto otežkočijo upravniški-podjetji, ki trdijo, da bi v tem primeru trpela proizvodnja. Maršal je ta postopek obsodil kot nepravilen. O vprašanju prenosa prodaje tobaka v državi na Združenje invalidov, ki je bilo prav tako določeno na plenumu, je maršal Tito izjavil, da bodo morali prej ta problem dobro proučiti.

Na maršalovo vprašanje so nato delegati govorili o položaju v invalidskih domovih, poudarjajoč, da se je letos veliko število invalidov zdravilo v zdraviliščih. Na okrevanje je bilo poslanih okoli 3000 no-

vih in starih invalidov, ki so se zelo dobro počutili. Stari invalidi niso mogli verjeti, da danes, kakor še nikoli doslej, posvečajo tolikšno pozornost invalidom. V zdravilišču Kovičiji, kjer so pogoji za zdravljenje zelo ugodni, se je letos zdravilo okoli 600 invalidov. Prihodnje leto bo zagotovljeno zdravljenje invalidom še v drugih zdraviliščih.

»Kako je s protezami?« je vprašal maršal.

»Zelo dobro,« je odgovoril nek član delegacije. »Invalidi so že dobili po eno protezo, sedaj pa dobivajo še druge. Nove so kvalitativno mnogo boljše. Neka naša delegacija bo v kratkem odpotovala na Dunaj, da se bo seznanila z najmodernejšimi protezami, s katerimi običajno nadomeščajo izgubljene organe.«

Nato so maršalu poročali o kulturno-prosvetnem delu. Kulturno-prosvetnih skupin ne ustanovljajo samo pri okrožjih, ampak tudi pri okrajnih odborih združenja. V zadnjih dneh je bilo ustanovljeno združenje univerzitetne in srednješolske mladine, s čigar pomočjo bodo razvijali široko kulturno-prosvetno delo. Pri Glavnem odboru je bil ustanovljen kulturno-prosvetni oddelček s številnimi oddelki.

Glavni odbor Združenja dela tudi za vzpostavitve zvez z invalidi ostalih demokratičnih držav, zlasti z invalidi slovenskih držav. Sedaj proučujejo vprašanje sklicanja vseslovenskega kongresa invalidov, kamor bomo pozvali tudi invalide iz Albanije. Eden izmed razlogov za sklicanje tega kongresa je tudi pritožba grških invalidov, pristajajoč Elasa, ki v svojih pismih opisujejo strašne pogoje svojega življenja. Reakcionarni oblastniki ter njihovi hlapci jih sploh ne smatrajo za invalide, ampak jih ubijajo po cestah in kjer koli se pojavijo. Neko pismo so poslali našemu Glavnemu odboru iz gozda, kjer se morajo skrivati ter zdraviti. Nasprotno pa posvečajo invalidom EDES-a ter ostalim grškim fašistom svojo pozornost. Grški invalidi so v svojem pismu prosili naše invalide, naj seznanijo invalide vsega sveta z njihovim položajem ter jih pozovejo k pomoči.

»Zares je treba pomagati grškim invalidom in razgaliti teror, ki tam vlada!« — je pripomnil maršal z velikim ogorčenjem. »Kar se tiče ideje o vzpostavitvi stikov z invalidi vseh slovenskih držav, moram reči, da je zelo dobra, mislim pa, da ni bilo slabo, če bi take stike vzpostavili z invalidi vseh zaveznih držav, ki so se borile v tej svetovni vojni. Ti ljudje so pač najbolj naklonjeni pravičnemu reševanju današnjih problemov ter borbi proti reakcionarnim profašističnim elementom. Tudi to bi bila oblika borbe za mir, borbe proti reakciji in za demokracijo,« je zaključil maršal Tito.

Iz ekonomske komisije za Italijo

Pariz, 2. okt. V zaključnem razdobju dela posameznih komisij mirovne konference, ko imajo nekatere komisije tudi po tri seje na dan, je prišlo v ekonomski komisiji za Italijo do neobičajnega primera. Komisija bi morala imeti dve seji, popoldansko in večerno, toda po treh urah dela je komisija v tolikšnem obsegu izčrpala svoj dnevni red, da ni imela o čem več razpravljati. To najbolje kaže naglico, s katero delajo in kako posamezne določbe brez razpravljanja prepuščajo glasovanju.

Ko je komisija na včerajšnji seji sprejela čl. 72 in 73 načrta, (kdo je pristojen za spore, ki bi lahko nastali pri izvajanju ekonomskih določb, in ekonomske določbe), je danes pričela razpravljati o čl. 74. Grška delegacija je predložila dva predloga. Najdaljša razprava se je razvila o drugem grškem predlogu, ki je v svojem prvotnem besedilu določal, da se mora Italija odrediti sodelovanju v komisijah, ki so doslej kontrolirale finančni položaj Grčije. Ta grški predlog je sprva podprta tudi naša delegacija. Zastopala je namreč stališče, da se druge države ne smejo vmešavati v notranje zadeve Grčije. Tako mnenje je izrazil tudi sovjetska delegacija, ki je ustanovo mednarodne finančne komisije, ki kontrolira finančni položaj Grčije že od leta 1897 — nazvala anahronizem.

Ta grški predlog sta podprli tudi britanska in ameriška delegacija, pri tem pa sta zahtevali, naj grška delegacija izjavi, kakšne komisije misli. Položaj se je popolnoma spremenil, ko je grška delegacija izjavila, da misli na mednarodno finančno komisijo. Tako je torej namestu, da bi zahtevala popolno ukinitve kon-

trole tujih poverjenikov v svoji državi, priznala mednarodno finančno komisijo, v kateri bi še naprej ostali Velika Britanija in Francija, do čim bi Italija izpadla, kakor sta izpadli po prvi svetovni vojni Avstro-Ogrska in Nemčija, torej bi se Anglija in Francija znebili le enega konkurenta.

Sovjetski delegat Antunijan je ostro nastopil proti takšnemu predlogu in poudaril, da je taka komisija odveč in da bi sprejem grškega predloga v mirovno pogodbo uzačnil komisijo, ki se vmešava v notranje zadeve neke države.

Predsednik je nato odredil glasovanje. Jugoslovanski delegat Bartoš je izjavil, da se ne strinja z novim grškim predlogom in da jugoslovanska delegacija, ki je prvotno podpirala predlog, ne bo glasovala za besedilo, ki je dan na glasovanje.

Grški predlog je bil sprejet s 13 glasovi proti 7. Poleg delegacij slovenskih držav je proti glasovala tudi kitajska delegacija.

Pariz, 3. okt. (Tanjug). Dopolodne se je ekonomska komisija za Italijo sestala k predzadnjemu zasedanju. Najprej je sprejela dodatke čl. 5., v katerem je govora o zavarovalnicah v Italiji, ki pripadajo Združenim narodom. To vprašanje je bilo rešeno prav tako, da se Italija obvezuje, da bo zavarovalnicam zagotovila vrnitev zavarovalnih polic in jim dala pravico, da v obdobju 3 let delajo s svojimi rezerviranimi fondi, kakor da niso ničesar izgubili na vrednosti zaradi padca vrednostnih papirjev.

Ob koncu je bilo pred komisijo postavljeno vprašanje jugoslovanskega predloga, o katerem so prej razpravljali v politično-teritorialni komisiji za Italijo in ki se nanaša na

S SEJE POLITIČNO TERITORIALNE KOMISIJE ZA ITALIJO

Nov poizkus jugoslovanske delegacije za sporazumno ureditev tržaškega vprašanja

Glavna ovira vprašanje oblasti tržaškega guvernerja

Pariz, 3. okt. (Tanjug) Na večerni seji politično teritorialne komisije za Italijo se je nadaljevalo razpravljanje o čl. 16 mirovne pogodbe z Italijo, ki odreja osnovna načela za statut Trsta.

Prvi je govoril angleški delegat. Svoj dolgi govor je uporabil za to, da bi na nek način opravičil globoko nedemokratično stališče, ki ga je zavzela britanska delegacija glede statuta Trsta. Opravičilo za to je skušal najti v odločnem in načem stališču jugoslovanske delegacije, ki neče pristati na francosko črto, kakor da ne bi bilo znano, da je bil angleški nedemokratični osnutek statuta izdelan že takrat, ko še ni izjavila jugoslovanska delegacija, da ne bo podpisala mirovne pogodbe z Italijo, če se ne popravijo najhujše krivice, ampak celo ni bilo nitj mirovne konference. Istočasno je poizkušal opravičiti nedemokratično stališče britanske delegacije z razmerami v Trstu, kjer so na dnevnem redu, kakor je izjavil, »ilegalne stavke, bombne eksplozije, politični atentati in igrabiljanje« in kjer je ljudstvo prežeto z »ršnim sovraštvom«. Kakor da angloameriška vojska uprava — nasprotno enotnosti italijanskih in slovenskih množic — ne dela vsega, da bi razbila to enotnost, pri čemer v ta namen odkrito podpira fašistične elemente! Kljub tej očitni odgovornosti angloameriške vojske uprave za sedanje težko stanje v Trstu se je angleški delegat vendarle »iz teh razlogov« izrazil za »močen režim stabilnosti in javnega reda« v Trstu. V zvezi s tem je pozval komisijo, naj sprejme francoski predlog.

Angleški delegat je odgovoril sovjetski predstavnik Višinski, ki je opozoril, da gre na tej konferenci za dve stališči, katerima pripadajo posamezne delegacije. Prvo hoče v vprašanju Trsta dorepeti in razviti pozicije demokracije, katere osnovna načela so izražena že v predlogu 16. člena mirovne pogodbe z Italijo, ki je bil soglasno sprejet s strani Sveta ministrov štirih velikih sil. Druga struja stremi za tem, da bi razbila načela demokracije v Trstu. Stališče treh delegacij, ameriške, britanske in francoske, je izraženo v prizadevanju, da se Trstu vsili statut, ki bi čim bolj omejit pravice ljudskih množic. Zatem se je Višinski dotaknil posameznih načel, izraženih v francoskem predlogu. Izrazil se je proti temu, da bi se guvernerju poverila dolžnost varovanja notranjega reda, kakor tudi, da bi se taka dožnost vsiljevala Varnostnemu svetu. Izrazil se je proti temu, da izvršna oblast ne bi bila odgovorna ljudstvu. Opozoril je na guvernerjevo pravico imenovanja sodnikov, kar se lahko primerja samo s srednjeveškimi razmerami. Vse to kaže, da v primeru Trsta ne gre za ustanovitev demokratične države.

Višinski je nato odgovoril angleškemu delegatu na njegovo pripombo glede razmer v Trstu in opozoril, da so tudi v drugih državah na dnevnem redu uboj, in bi čia, kar se tiče stavek, namreč po logiki angleškega delegata, Amerika vsekakor prva, ki bi morala izgubiti vse demokratične svobode, kajti tamka je največ stavek. Ob zaključku svojega govora je Višinski predlagal, naj se komisija omeji na sprejetje osnovnih načel statuta Trsta, ki so izražena v predlogu Sveta ministrov, ter končno odločitev prepusti Svetu ministrov, ki ima mnogo več pogojev, da lahko koristno reši to nalogo.

Jugoslovanski delegat dr. Jože Vilfan je v svojem govoru ugotovil, da so v francoskem predlogu točke, glede vrnitev predmetov umetniške, zgodovinske, pedagoške in verske narave, ki jih je Italija odnesla z jugoslovanskega ozemlja med 4. novembrom 1918 ter 2. marcem 1924 v času okupacije onih ozemelj, ki so pozneje na temelju rapalske in rimske pogodbe pripadla Jugoslaviji. Gre nadalje za vrnitev upravnih arhivov, registrov, načrtov in ostalih dokumentov. Jugoslovanski predlog je bil v celoti sprejet v mirovno pogodbo kot čl. 11a).

Na ta način je komisija sprejela skoraj vse odstavke posameznih členov ekonomskega značaja ter vse dodatke z izjemo tretjega, v katerem se razpravlja o ekonomskih določbah, ki se nanašajo na odstopljena ozemlja. Toda po zaključku komisije se tretji dodatek ne bo obravnaval. To je bilo utemeljeno s tem, da je treba proučiti številne probleme, vsebovane v dodatkih, za kar pa komisija nima več časa. Komisija bo tretji dodatek odstopila v sedanjih obliki plenarni seji z mnenjem, da ga je treba izdelati zaradi dokončne rešitve v Svetu ministrov za zunanje zadeve ob sodelovanju prizadetih strank, Italije in onih držav, ki dobijo odstopljena ozemlja.

Pred komisijo je ostalo v glavnem samo še vprašanje reparacij, o čemer bodo razpravljali jutri,

de katerih je brez dvoma večina soglasna. Treba bi bilo, da se vse te točke ugotovijo in da se vsa ostala vprašanja, kjer soglasja ni, izročijo v reševanje Svetu ministrov štirih velikih sil. Zatem je jugoslovanski delegat opozoril na one točke francoskega predloga, glede katerih ni soglasja. Poglavitne ovire v francoskem predlogu, zaradi česar se s tem ne moremo strinjati, je vprašanje oblasti guvernerja. V francoskem predlogu bi bilo treba izpremeniti vse one točke, ki se nanašajo na to vprašanje.

Dr. Vilfan je nadalje poudaril, da ni nobene potrebe po posebnih določbah za omejitve zakonodajne in izvršne oblasti ljudstva. V zvezi s tem se je dotaknil »temne slike«, ki jo je podal o razmerah v Trstu angleški delegat. Tega položaja ni krivo ljudstvo, ampak sedanji režim v Trstu, ki je ljudstvu odvzel iz njegovih rok demokratično oblast in vse pravice, da sodeluje pri oblasti. Danes smo prave protislova, da se v Nemčiji izvajajo svobodne demokratične volitve, medtem ko jih v svobodnojudnem antifašističnem Trstu ni in se tržaško ljudstvo odvira v opozicijo. Dr. Vilfan se je strinjal s trditvijo angleškega delegata, da v Trstu vlada nasilje, vendar je pripomnil, da je to nasilje policije, ki ubija celo žene. Pobil je izmišljotino angleškega delegata o rasnem sovražstvu v Trstu ter komisijo opozoril na brezštevilne manifestacije enotnosti, zlasti ki je 150.000 tržaških Italijanov in Slovencev skupno manifestiralo po tržaških ulicah ob prihodu mednarodne komisije strokovnjakov.

Dr. Vilfan je nato govoril o francoskem predlogu in poudaril, da čuvanje osnovnih človeških pravic ni stvar Varnostnega sveta, ampak stvar ustave mesta Trsta. Prav tako se ne moremo strinjati z onimi določbami francoskega predloga, ki govori o pravici državljanstva. Tu se namreč sploh ne spominjajo Tržičani, ki so morali bežati pred fašističnim terorjem, medtem ko se pušča državljanstvo fašistom. Dr. Vilfan je opozoril, da v smislu francoskega predloga zračna vlada v Trstu sploh ni časovno omejena, čeprav je nasprotno najvažnejše prav to, da inozemske vojske sile čimprej zapustijo Trst.

»Senator Connally«, je zaključil dr. Vilfan, »hoče, da bi bil Trst neodvisen tako od Jugoslavije, kakor od Italije. S tem se strinjamo, toda zahtevamo, da bi bil Trst neodvisen tudi od vseh ostalih tujih držav.«

Ta govor jugoslovanskega predstavnika dr. Vilfana je pomemben zaradi tega, ker je jugoslovanska delegacija z njim napravila nov poizkus, da bi prišli do soglasne in sporazumne rešitve vseh spornih vprašanj o statutu Trsta.

Temu poizkusu, da se kljub vsem razlikam v stališčih doseže sporazumno odločitev glede Trsta, se je izredno bučno in ostro uprl ameriški predstavnik senator Connally. V svojem gromovitem govoru se je spozabil od take mere, da je mešal geografske pojme. Prav tako je nekajkrat izpopolnil neuresničeno svojega nastopa z omenjanjem Sveta ministrov namesto Varnostnega sveta, zaradi česar je bil poljski delegat prisiljen, opozoriti ga na to napako. Tudi sicer je njegov govor v komisiji večkrat izzval smeh in vnesne pripombe.

Senator Connally je delal tudi neobičajno razliko med demokracijo v teoriji in demokracijo v praksi. Po mnenju tega »demokrata« ni mogoče uporabiti demokracije, ki je možna v teoriji na papirju, pri tako važnem in praktičnem mednarodnem problemu, kakor je vprašanje Trsta. V imenu ameriške delegacije je izjavil, da podpira francoski predlog.

Beoruski delegat Kiseljev je nato opozoril, da sta ameriška in britanska delegacija s svojimi novimi predlogi odkrito nastopili proti soglasni odločitvi Sveta ministrov glede tržaškega statuta. Ponovno je zahteval, naj statut temelji na demokratičnih načelih in naj zakonodajna ter izvršna oblast ostanele neomejeni v rokah ljudstva. Nato je poudaril, da je v interesu trajnega mira, da se tržaškemu ljudstvu omogoči, da bo gospodar na svoji zemlji.

Angloameriški glasovalni stroj na delu

Ker je bilo razpravljanje končano, je predsednik komisije predlagal glasovanje o vseh predlogih, ki so v zvezi s čl. 16 mirovne pogodbe. Prvi je prišel na vrsto poljski predlog, ki zahteva, naj komisija zavzame najprej svoje stališče glede čl. 16 mirovne pogodbe z Italijo, s katerim je soglasal Svet ministrov štirih velikih sil, in prepusti Svetu ministrov, da dokončno reši vprašanje tržaškega statuta.

Ta predlog je imel namen, da bi se dosegel soglasen sklep glede Trsta, ki ga je pa komisija zavrnila s 14 glasovi proti 6. Za ta predlog so glasovali ZSSR, Bela Rusija, Polj-

sko, Ukrajina, Češkoslovaška in Jugoslavija.

Nato so glasovali o francoskem predlogu, v katerem se sprejemajo vse tiste točke, glede katerih je bilo doseženo soglasje vseh delegacij podkomisije za tržaški statut, je komisija sprejela soglasno. Drugi odstavek, ki pravi, naj komisija sprejme prvi paragraf čl. 16 mirovne pogodbe z Italijo, je bil sprejet z 19 glasovi proti 1. Jugoslavija je glasovala proti.

Nato so prišli na vrsto posamezni paragrafi francoskega predloga, ki prav za prav vsebuje vse tiste do-

skupine, ki so se v tem času sestavi začasna vlada po posvetovanju z vsemi demokratičnimi skupinami v Trstu. Jugoslovanski delegat dr. Vilfan je v svoji obrazložitvi posebno poudaril, da bi mogla Jugoslavija odstopiti od nekaterih formulacij, kakor pa ne more odstopiti od demokratičnih načel, ki so izraženi v tem predlogu. Senator Connally je govoril o tem, — je dejal dr. Vilfan, — da ni demokracije brez mira in zakonitosti. Spomniti se moramo, da so se pred 200 leti prav z gesli o miru in zakonitosti borili stari režimi proti mladim nastopajočim demokratičnim silam. Podobnih besedi o miru in zakonitosti se tudi danes poslužuje senator Connally, med tem pa nista red in zakonitost pogoja, demokracije, temveč nasprotno, demokracija je pogoj reda in zakonitosti. Zato mora dobiti Trst demokracijo, da bo resnična oblast v rokah ljudstva.

Kar se tiče gospodarskih vezi med Jugoslavijo in Trstom, je nadaljeval dr. Vilfan, Trst gospodarsko ne more živeti brez pomoči zaledja. V prvi vrsti Jugoslavije. Če konferenca ne more razumeti teh skupnih interesov, tedaj tudi ne more zahtevati od Jugoslavije, naj razume interese Trsta, ki bi bil od nje odjezan.

Nato je povzel besedo poljski delegat, ki je podčrtal, da francoski predlog ne zmanjšuje razlike med stališčem posameznih delegacij, temveč jih še poglablja, in da je edina pot, ki vodi k sporazumni rešitvi, tista, da komisija sprejme soglasno sklepe Sveta ministrov in prepusti Svetu ministrov končno odločitev.

Nato je sovjetski predstavnik Višinski opozoril predsednika, da je poleg ameriškega, francoskega, poljskega in jugoslovanskega predloga v zvezi s členom 16 mirovne pogodbe z Italijo tudi sovjetski predlog in 10 točk, ki jih je 14. septembra šef sovjetske delegacije Molotov v svojem govoru v politično-teritorialni komisiji za Italijo formalno predložil in ki jih komisija še ni obravnavala. Obenem je predlagal sovjetski delegat, naj se seja zaradi pozne ure odloži.

Te sovjetski predlog o odložitvi seje je komisija odklonila z 11 proti 9 glasovom.

Obtoženi redovniki so oskrnili grobove svojih sobratov in skrili v njih naropano zlato

Ponarejali so krstne, poročne in mrtvaške liste, da bi se ustaški zločinci lažje skrivali pred ljudsko oblastjo

Zagreb, 4. oktobra. Ker je bilo večerj zaključeno za sliševanje obtoženega nadškofa dr. Alojzija Stepinca, so bili dopoldne zaslišani vsi preostali obtoženi, franciskanski redovniki s gvardijanom Kresom Klemenom na čelu, ki so zakopali v svoji cerkvi po ustaških naropano zlato in druge vrednosti.

Obtoženi gvardijan Krešo je priznal, da je skrivane tega zlata organiziral v sporazumu z ustaškim načelnikom za bogoslužje Glavašem. Vedel je, odkod izvira, vendar pa se ni pomisljal, da ne bi oskrnili franciskanske grobnice pod glavnim oltarjem in razmetali kosti pokojnih sobratov in skrili ustaški plen. Izrečno je priznal, da je imel namen, očuvati ta zaklad pred našimi oblastmi in ga vrniti ustajem v pričakovanju, da se bodo že letos spomladaj zopet vrnili. Dotlej je nadškof v pastirskem pismu klevetati naše oblasti, da skrivajo grobove ustajev in nemških fašistov, in našel niti besedice obsojbe za to očitno bogokrunstvo. Ko je soočten provincial zvedel za to, si je zadevo ogledal, ker je menil, da to skrivališče ni dovolj varno, je odredil, naj se krije ustaško zlato v prostoru, kjer je spovednica za gluhe. Pod vodstvom gvardijana in p. Mamerta so morali lajki in kleriki izkopati ponoči globoko jamo, pri čemer so zopet oskrnili grobove. V to jamo so ponoči prenesli vseh 36 zabojev in ustaške propagandne filme ter nato zabetonirali.

Tip ustaškega duhovnika je naslednji obtoženi paler Mamerto Margetič, ki se sedaj poslužuje ustaškega izrazoslovja. Dotlej je v preiskavi vse priznal in svoje priznanje sam napisal in podpisal, je skušal danes vse zopet zanikati z navivnim izjavovanjem, čes da je v preiskavi priznal samo zaradi tega, ker je tako zahteval preiskovalni organ. Pod težo dokazov pa je priznal zločin za zločinom, pri tem pa skušal zvaliti vso krivdo in odgovornost na gvardijana in provincijala, čes: Vedela sta, kaj delam, pa tega nista preprečila, marveč me še podpirala. Ze v NDH je vzdrževal tesne zveze z ustaškim policijskim načelnikom Sukletom. Deset dni pred pobegom ustajev je preskrbel Sukletu 100 ponare-

jenih krstnih, poročnih in mrtvaških listov, da bi mogli ustaški zločinci prikriti svojo identiteto pred ljudskimi oblastmi. Pri tem mu je pomagal provincijal, ki je izdal samostanu v Ivančič-klostru pismo naročilo, naj da v ta namen svoj župniški pečat. Skušal se je posluževati Stepinčevega načina obrambe, čes da je to zahtevala oblast in da samo ustreleg zahtevi takratne ustaške oblasti, čeprav se je zavedel, da gre za zločin. Ko je Suklje prišel po zlomu NDH skrivaj nazaj, je 10 dni skrival na podstrešju samostana in v svoji celici. Smeh je zbudil njegov zagovor, da je to storil samo zaradi tega, da bi se mogel Suklje temeljito pripraviti za spoved, preden bi se prijavil sam oblastem. Priznal je tudi, da se je udeležil sestankov, ki sta jih imela v samostanu ustaško-križarska voditelja Cerovski in Žagič. Na teh sestankih so razpravljali o tesni povezanosti križarskih skupinic in vodstva. On je prevzel nalogo, da vzpostavi zvezo z nadškofom dr. Stepincom. Ker ga je samostan čisto pošiljal na razna polovanja na delo, je izkoristil priložnost za razširjenje križarske propagande ter je raznašal letake, v katerih so hujskali v duhu Stepinčevega pastirskega pisma proti ljudski oblasti. Ob taki priliki je imel sestanek s križarsko skupnico v Vrbovu. Skrili je tudi tri pisalne stroje, ki mu jih je dal v shrambo Suklje, ter enega izmed njih poslal v samostan na Trstau za tamonjše križarje. Razumljivo je, da so ustaši tako vnetemu zavenciku dovolili skrivanje svojega zaklada. Pater Mamerto je organiziral prevzem zlata v samostanu, ga skrili najprej v celici ter poskrbel v sporazumu z gvardijanom in nato s provincijalom, da so ga zakopali. To delo so opravili ponoči v pokopnem skrivalju in v copatah, da bi jih ne slišali drugi samostanski bratje, ki o zadevi niso bili poučeni.

Pavle Franjo, frater Tiburcij se je pojavil pred sodiščem kot naiven franciskanski lajik, ki so ga uporabljali za težka dela pri skrivanju ustaškega zlata. S širokim nasmehom je pripovedoval, kako se je jezil nad tem početjem, ker je bil mnenja, da nakradno ustaško zlato pa ne spada v franciskanski grobnico, toda moral se je porokoriti svojemu predstojniku in sele-

sedaj vidi, da so ga grdo izrabili v svoje namene, s katerimi noče imeti nič skupnega.

Enako vlogo so igrali tudi ostali obtoženi patri Mirko Kolednjak, pater Krivil, Josip Vidovič, pater Veliri, Svata Stepan, pater Pij, Ivan Ivankovič, pater Leopold in Majnarič Josip-pater Mladen, ki so na povelje gvardijana ponoči izkopali jamo. Reklji so jim, da bodo v tej jami skrili nekaj živih in razne samostanske dragocenosti. Pri skrivanju zlata sameso niso sodelovali, ker jim očitno niso zaupali, pa so jim strogo zabili, da morajo ohraniti vse zadeve v največji tajnosti in se niti med seboj ne smajo o tem razgovarjati.

S tem je bilo zasliševanje vseh obtoženec zaključeno, nakar se je pričel dokazni postopek.

Javni tožilec je predlagal, naj se zaslišijo kot prič pred kratkim od zavencikov izročeni takimenovani Pavelčev vojvodstva Slavko Kvaternik in bivša ustaška ministar Vladimir Košak in Mehmed Alajbegović, ki bodo izpovedali, da je nadškof Stepinac sodeloval v zaroti, s katero so hoteli v sporazumu z nemškim glavnim stanom odstraniti Pavelčiča in ustoličiti dr. Mačka, da je bil dr. Stepinac vnet podpornik ustajev in da je sodeloval pri izdajalskih načrtih, ki naj bi dovedli do zunanje intervencije. Nadalje je predlagal javni tožilec zaslišanje večjega števila prič o nasilnem pokrščenju Srbov, več prič, ki bodo izpovedale o zločinih Lisaka in o delovanju nadškofa Šariča v zvezi s križarskimi ustaškimi tolpani.

Zagovornik obtoženega nadškofa, dr. Polite, se je protivil zaslišanju Kvaternika in obeh ustaških ministrov, čes, da niso verodostojne priče. Obramba bo naknadno dostavila sodišču svoj predlog.

Ob 13. je predsednik razpravo prekinil in odredil nadaljevanje ob 16. Na popoldanski razpravi so bili zaslišani Evgen Kvaternik, Vladimir Košak in dr. Mehmed Alajbegović, katerih prihod pred sodišče je izzval splošno pozornost.

V trenutku ko to poročamo, razprava še traja in se bo verjetno zavlekla pozno v noč.

FRANCIZI

Franc iz Bevnica, ki je imel predpisano samo 21 kg in iz istega kraja Seničar, ki ni oddal predpisane presežka 176 kg, nadalje Fabjančič Martin iz Lončarjevega dola, Krevelj Anton izpod Vrha, Divjak Terezija iz Brezovega, župniška nadarbina v Boštjanu in župnišče v Vidmu, Zeleznik Franc, Jeraj-Alojz, Mlakar Franc in Radenski Franc iz Kumpolja ter še nekateri drugi. Večina teh se je izgovarjala, da ne morejo oddati takih količin in niso podpisali obračuna, kar bodo morali seveda dokazati.

Utrditve zveze med delavcem in kmetom ni v tem, da daje samo eden, a drugi ima koristi od tega. Cenen vsakdanji kruh je obnem zagotovilo cenehnih industrijskih izdelkov, katere potrebuje kmet pri svojem vsakdanjem delu. Če kmet ne izpolni svojih obvez do skupnosti, tudi od te skupnosti ne more pričakovati polnega poravnala. S tem, da kmet izpolni svoje dolžnosti do delavca in delovnega inteligenta koristi samemu sebi najprej. Dragi industrijski proizvozniki kot posledica dragega kruha bodo pri ožbižili kmetov žep. Zato je le v korist kmeta, če obveze, ki so potrebne, da v redu teče naše gospodarstvo, izpolni. Z zadoščenjem moramo ugotoviti, da se je velika večina naših kmetov svoji dolžnosti odzvala in če danes postavljamo na srmatni stebel nekatere podince, delamo to zato, da jim ob pravem času odpremo oči ter jih vrnemo na pravo pot.

Občinstvo opozarjamo, da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

Občinstvo opozarjamo, da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

DRŽAVNI KINEMATOGRAFI

LJUBLJANA - UNION: Sovjetski film »Čakaj me, tednik. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. MATEJA: Sovjetski dokumentarni film »Jugoslavija, tednik. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. G.A.: Ameriški film »Junk«. Kavalar, tednik. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. KODELJEVO: Španski film »Stari mladenič«, tednik. Ob 20. uri.

CELJE: METROPOL: Sovjetski barvni film »Kameniti cvet«, tednik. DOM: Ameriški film »Dekletivi Andy Hardy«, tednik. KRANJ: Sovjetski film »Zdravstvijski Moskva«, tednik. PTUJ: Sovjetski film »Visoka nagrada«, tednik.

KONFERENCA VSEH ČEVILJARJEV LJUBLJANSKEGA OKROŽJA

sklepljeno v sporazumu z Okrožnim izvršnim odborom dne 7. oktobra 1946 ob 19. uri na pogojski oddelek, ki sestoji iz Komisije za šole in znanost v glavi s sedešim sporedom: 1. Gospodarsko-politični referat z diskusijo; 2. Poročilo o likvidaciji Konzorcija čevljarjev v Kraju; 3. Ustanovitve okrožnega podjetja »Obutev«. 4. Predlogi in sklepi. 5. Situalcija. Ker ima ta konferenca velik gospodarski pomen, vabimo vse zainteresirane človeka okrožja, da se te konference v svojem interesu čim številneje udeležijo. Načrtovani območji: Obutev, Kranj, Ljubljansko okrožje.

NATEJ ZA VPIS NA GEODETSKO UPRAVNO

Komitej za šole in znanost vlade FLRJ razpisuje natečaj za vpis na geodetsko učilišče na Geografskem inštitutu Jugoslovanske Armade. Šolanje in vsa oskrba je brezplačna, trajajo 2 leti in se začne 1. decembra 1946. leta. Geodetsko učilišče se deli na: 1. topografski oddelek in 2. kartografsko-grafični oddelek. Pogoj za sprejem kandidata na topografski oddelek je, da je član srednjega šoleja na kartografsko-grafični oddelek za oba oddelka kandidati srednje šole. Za oba oddelka kandidati ne smejo biti starejši ko 22 let in morajo biti telesno popolnoma zdravi in sposobni za vse vrste vojaške službe. Komisija za šole in znanost vlade FLRJ v Beogradu najkasneje do 1. novembra 1946. leta v prošnji je treba navesti: priimek in ime, kraj in leto rojstva, poklic staršev, narodnost, dovršeno šolanje na kateri oddelki se prijavi, kraje življenjepis in naslov, kamor je mogoče obvestiti prosilca o rešitvi prošnje. Prošnji je treba priložiti izjavo, da bo prošilce po končanem študiju ostal v službi J. A., zadravnisko izpričevalo in sodeloval v vojni in civilni amoničari. Po končanem študiju bodo učenci topografskega oddelka prevedeni v čin podporočnika, učenci kartografsko-grafičnega oddelka pa v čin zastavnika. Vsi bodo zaposleni v geodetski stroki. Koledar za šole in znanost, 30. septembra 1946.

ŠTUDENTSKA MLADINA LJUBLJANSKE UNIVERZE DOBI VSTOPNICE ZA PREDSTAVO LENINGRAJSKEGA KOMSOMOLA

Podprati mladi študenti Ljubljanske univerze bodo dobili vstopnice za predstavo Leningrskega komsomola »Pod praškiimi kostanji« v gledališki dvorani ob 10. dopoldne, pri vratarju univerze.

ŠTUDENTSKI PEVSKI ZBOR LJUBLJANSKE UNIVERZE

Samo do 14. oktobra je še čas, da se na sekretariatu LMS na univerzi vpišejo stari pavci, ki niso bili v delovni četi na Pesnici, in novinci, ki žele letno sodelovati pri naših pevskih zbora. Konec študijskega leta ne bomo mogli upoštevati, ker se bomo takoj začeli pripravljati na koncert. 15. oktobra ob 20. uri bo v balkonski dvorani prva redna vaja, obvezna za vse članke zborov.

VSE PRIBLIVCE OKROŽNEGA MESTA LJUBLJANA OPOMARJAMO

da mora vsakdo, ki se preseli tako, da izprazni sobo ali stanovanje kot najemnik stanovanjskega prostora, to preselitev javiti mestnemu stanovalskemu oddelku na Vodnikovem trgu 5/II. (Taka prijave se oddajajo dnevno od 8-12 ure in dobi vsaka stranaka tozadovneto potrdilo.)

TRŽAŠKI KVARTER BO IZVAJAL POSAMEZNE STAVBE

Načinje izvajati Stavbarstvo Sebestera, Haydna, Čajkoveška, Dubusjska, Bočurinjna, Dvoraka, Cherubinjna, Borodina in Griega. To je prvi koncert te vrste pri nas v ponedeljek, 7. t. m. ob 20. uri v Filharmoniji. Vstopnice v Matični knjižarni.

Pogreb dne 22. maja v Zagrebu umrlega

6 Veselo na delo. 6.15 Napolje časa, 6.30 Veselo na delo. 6.30 Jutrarnji koncert, vmes ob 7. Ruski tečaj. Društvo za kulturo in strokovno Slovenje v Sovjetsko zvezo. 7.30 Napoved časa, vesti in radijski koledar. 7.45-8. Lahka glasba, mali oglasi in objave. 12. Lahka glasba, mali oglasi in objave. 12.30 Napoved časa in vesti. 12.45 Toje spornice in podoba. 12.45 Dopoldne se borske skupine po 14 igralcev trehale, popoldne pa bodo igrali med seboj vsi prvi drugi, tretji itd.; zmagovalci. Zmagovalci v teh finalnih skupinah bodo prejeli knjižne nagrade, prvak pa še diplomno. Paterno je namenjena udeleženi s seboj prunerne sene. Vsaka sekcija mora poslati vsaj enega reditelja, močnejše pa tudi več, da bo moglo tekmovalce čim bolje potekati. Vabljeni so vsi organizirani šahisti, fikturisti, sindikalni in podobni sekciji in strokovni, ki bodo neorganizirani šahisti, pri čemer imajo prednost oni, ki so v brzturniskem tednu presegli 30%; posebno so pa vabljeni tudi mladinici. S to veliko prireditvijo, ki naj doseže prvi množični uspeh, priceljena SOS jesenska igralno sezono.

RADIO LJUBLJANA

SPORED ZA SOBOTO

6 Veselo na delo. 6.15 Napolje časa, 6.30 Veselo na delo. 6.30 Jutrarnji koncert, vmes ob 7. Ruski tečaj. Društvo za kulturo in strokovno Slovenje v Sovjetsko zvezo. 7.30 Napoved časa, vesti in radijski koledar. 7.45-8. Lahka glasba, mali oglasi in objave. 12. Lahka glasba, mali oglasi in objave. 12.30 Napoved časa in vesti. 12.45 Toje spornice in podoba. 12.45 Dopoldne se borske skupine po 14 igralcev trehale, popoldne pa bodo igrali med seboj vsi prvi drugi, tretji itd.; zmagovalci. Zmagovalci v teh finalnih skupinah bodo prejeli knjižne nagrade, prvak pa še diplomno. Paterno je namenjena udeleženi s seboj prunerne sene. Vsaka sekcija mora poslati vsaj enega reditelja, močnejše pa tudi več, da bo moglo tekmovalce čim bolje potekati. Vabljeni so vsi organizirani šahisti, fikturisti, sindikalni in podobni sekciji in strokovni, ki bodo neorganizirani šahisti, pri čemer imajo prednost oni, ki so v brzturniskem tednu presegli 30%; posebno so pa vabljeni tudi mladinici. S to veliko prireditvijo, ki naj doseže prvi množični uspeh, priceljena SOS jesenska igralno sezono.

DNEVNE VESTI

KOLEDAJ, 5. oktobra: Placid in tovariši, Dunja. 6. oktobra: Rožnovenska, Bruno, Dalbor, Fides. SPOMINSKI DNEVI 5. okt. 1944: Omeniva Rdeče armade v Istri; spoznanje z bolgarsko Domovinsko iztoso. DEZURNE LEKARNE Dones: Lekarna Trnkoczy, Mestni trg 4; lekarna Bohinc, Rimska cesta 31. Nedeljsko dežurno zdravniško službo v Ljubljani vrši od sobote popoldne do ponedeljka do 8. jutraj dr. Tajnski Vinko, Močičeva cesta 13/II. Nedeljsko dežurno zdravniško službo v Mariboru vrši od sobote popoldne do ponedeljka do 8. jutraj dr. Porekar Ciril, Ciri-Metodova ul. 4. Nedeljsko dežurno zdravniško službo v Celju vrši od sobote popoldne do ponedeljka do 8. jutraj dr. Lah Franc, Ipatčeva ul. 10 (bolnica).

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Gostovanje Moskovskega gledališka Leningškega komsomola: 5. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

OBČINSTVO OPOMARJAMO

da se je prvotno določeni vrstni red predstav gostovanja dr. Kozjakovega gledališke Leningškega komsomola dne 19. oktobra, sobota, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. 19. oktobra, nedelja, ob 19. uri: Simonov: Pod praškiimi kostanji. Izven. Ob 19. uri: Ibsen: Nora. Izven. 7. oktobra, ponedeljek, ob 19. uri: Simonov: In tako tudi bo. Izven.

Poluk knjigovodstva (začetni in posebej ponosni) stenografije, strojepljive in jezikovni posamezniki, ki dopolne izveščane po uspešni metodi. Primeri iz pisarniške prakse. Koristno znanje za vsako službo. Uspeh z jamčen. Izobra predmeta po želji. Ure dopoldne, popoldne ali zvečer po dogovoru. Pričetek takoj. Informacije: Specialni zasedbi individualni pouk, Domobranska 15. 1733. Strojepljivi pouk po specialni najuspešnejši metodi s splošnim raznovrstnim pisarniškim delom, različnih sistemov. Praktično znanje za vsako javno ali zasebno službo. Uspeh z jamčen. Ure dopoldne, popoldne ali zvečer po želji. Informacije: Zasedbi individualni pouk, Domobranska 15 (vodji ravnatelj Christof Drago). 1734. Srednja podružnica ESZDN čevljarstva produktivne zadruge v Ljubljani priredila več uravnoteženih izjav. Postavljala je v dvorani Fizikalnega društva »Krim«, Trnov, družabni večer s pestrim sporedom. Sodeluje godba »Priljubljeni fantje«. Vabljeni vsi! 2189-n. Tovariši in tovaršice! Triumfalna izjavitna točka, porušeno Toško čelo Vas vabi na prvi miting po osvojitvi, ki bo v nedeljo, 6. t. m. ob 2. uri popoldne. Po sporedu prosta zabava in ples. Cestni dobitniki: Znamenje, izobra predmeta, škola čela. Vabljeni vsi, predvsem tovaršice Dolomiteškega oddela. Občinite in podprite naš Teren Glinca-Podok. 2183-n. »Jevnica«. V nedeljo, 6. oktobra bo »Jevnica« v Tavrjeve ulice. Postavljala je v Jevnici, za sladko grozdje, jedajo in plačo preskrbljeno. Vabi odbor. 2185-n. Knjigovodstvo (za začetnike in praktike), stenografija, strojepljive, rusčina in angleščina. Zasedbi, izobra predmeta. Pričetek pouka takoj! Prijave se še spremljajo. »Instrukcije, Kongresni trg 2/II, tel. 23-91. 2184-n.

SLUŽBENE OBJAVE

OBNOVITEV POTNIŠKEGA AVTOBUSNEGA PROMETA NA AVTOBUSNI PROGI LJUBLJANA-JEZICA

Dne 5. oktobra t. l. bo zopet uvedena lokalni avtobusna proga Ljubljana-Jezica. Avtobus bo obratoval po stariem voznem redu, iz Ljubljane bo odhajal iz Dvorakove ulice (križišče Tyrševske ceste), kamor se bo tudi vračal. Avtobus torej ne odhaja več iz Tavarske ulice. Postavljala na tej progi so naslednja: Dvorakova, Linhartova, Ulica, Postni ul. Ljubljana 9, Fondove hiše, Dimičeva ulica, Tolstojeva ulica, »Naproza Stojice, Mitnica, Ramova, Ruski trg, Jezica. Jezica (cesta). Prvič bo odpeljal avtobus iz Ljubljane 5. oktobra ob 6. uri. TU 1116

MINISTRVO ZA Ljudsko ZDRAVSTVO Vlada LRS razpisuje natečaj za sprejem v enoletni tečaj za otroške nevalke. Pogoj za sprejem: starost od 17-25 let, dovršena nižja srednja šola z njejnim tečajnim izpitom in politična neoporečnost. Svoje-ročno spisan prošnji, kolikor zani 10 din, naslovljeni na tuk: ministrstvo (Gledališka ul. 11) je priložiti: rojstni list, zavezo k letni vojaški službi, očitnico in svojeručno pisan opis življenja. Rok za vlaganje je do 20. oktobra t. l. Izbrane kandidatinje bodo pozvane po dnevnem časopisju na zdravniški pregled. TU 1115

PRESKRBA

Navod poziva vse Naproze in trgovce, ki so rejali ali imajo vojaške hrane v razdeljevanje od podružnice Navoda - Ljubljana, da vrnejo preostanek v Narodno skladišče. Istočasno naj vrnejo vse ribje konzerve UNRRA-inega izvora, ki so jim preostale od prejšnjih delitev na vrzke. Blago vrnejo po priliki prevzema blaga za mesec oktober. Podružnica Navoda v Ljubljani sporoča, da bo od ponedeljka dne 7. t. m. postopila v več novih prostorih javnih skladišč. Na Tyrševi cesti (prekrižišče z progo) tel. 22-29 in 23-24. Skladišče moke ostane v dosedanjih prostorih na Resljevi cesti. Zaradi selitve podružnica Navoda v soboto 5. t. m. ne bo poslovala.

FIZKULTURA

Danes in jutri nastoplo Mitič, Palada in Punčec

Danes in jutri bodo na teniških igriščih FD Udarnik pod Cekinovim gradom gostovali jugoslovanski teniški reprezentanti Mitič, Palada in Punčec. Po vsem svetu so znana njih imena, saj že dolgo vrsto let z velikim uspehom zastopajo naše državo na svetovnih prvenstvih. V soboto in nedeljo bomo tudi v Ljubljani imeli priložnost videti dovršeno teniško igranje evropskega razreda. Spored bo naslednji:

Sobota ob 15: Mitič : Banke, Razboršek - Mitič : Punčec - Palada. Nedelja ob 9: Palada : Razboršek, Mitič : Punčec - Palada.

Na dirki okoli Rumunije še vedno vodi Jugoslavija

Mali oglasi

SLUŽBO ISČEJO ... KNJIGOVODJA — BILANCIŠT, z dolgoletno industrijsko prakso ... VAJENCI ... POZOR! Danes je oglasni oddelek odprt samo do 12. ure ... ZASLUŽEK ... VSA POPRAVILA RADJSKIH APARATOV ... PRODAJ ... SLUŽBO DOBE ...

PISALNI STROJ, portabilni, skoraj nov ... KUHINJSKO OPEKALO in otroško posteljo ... PROMAD USNJEJEN KOVČEG in železno ročno blagajno ... KUPIM ... ZAMENJAM ... POSEST ...

MAJHNO ZEMLIŠČE v Ljubljani ... IZGUBILA SE JE pesca 6 mesecev stara ... RAZNO ... SRESKI NARODNI MAGACIN SID ...

ZIMSKI VOZNI RED EKSPRES veljaven od 7. oktobra 1946 JE IZŠEL

Tovarna usnja v Šoštanju zaposli šest godbenikov in sicer: 2 za kridlovo »B« I. glas, 2 za rog »E« I. in II. glas, 1 za tenor »B«, 1 za bas »F«.

KUPUJEM AVTO GUME 5 komadov zunanjih, in notranjih, dimenzije 5.00x16 ali 5.25x16 ali 5.50x16, dalje 5 komadov dimenzije 7.00x16 ali 7.25x16 ali 7.50x16 ter dele za »škodo« tip 1100 ali 1101.

Razpis služb OKRAJNI LO KRANJ razpisuje sledeča službena mesta: MESTO KNJIGOVODJE, ki obvlada tudi poenoteno računovodstvo, MESTO STROJEPISE, s popolnim obvladanjem strojeписа, po možnosti tudi stenografije, MESTO PRIPRAVNIKA, ki absolutno srednja ali njejen enako šolo.

knjigovodjo-bilancista, ki bi zavzemal vodilni položaj tudi v komercialnem oddelku. Prednost imajo reflektanti z znanjem tujih jezikov. Verziranega tehničnega risarja in izkušnega gradbenega tehnika. Le resni reflektanti naj svoje poudbe naslovijo na Upravo steklarne v Hrastniku.

Natečaj Mestni ljudski odbor v Sarajevu potrebuje TEHNIKE, INŽENJERE, GRADBENIKE in ARHITEKTE. V poštev pridejo tovariši, ki imajo prakso. Pogoj: Plača po uredbi s funkcionalnim dodatkom. — Za tovariše iz drugih federalnih republik so zagotovljena dostojna stanovanja. Reflektanti naj se obnebrje s predpisanimi taksirano prošnjo s priloženimi dokumenti o kvalifikacijah na ure dalje.

BLEDE Tudi sedaj v jesenskih dneh je preskrbljeno za razvedrilo. Vsako soboto igra v kavarni Toplice od 21. ure dalje godba; ob nedeljah pa od 17. do 19. ur od 21. ure dalje. Ob poskočni godbi se veselo zavrtimo in se sprostimo naporov dnevnega dela.

IZ IZVRŠNEGA ODBORA GNO-A SARAJEVO

Obveščamo vse delavstvo in nameščenstvo in vse masovne organizacije Slovenije, da bo v nedeljo dne 6. oktobra 1946 ob 9. uri izpred glavnega kolodvora v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu prevoz posmrtnih ostankov pokojnega KOLEŠA VIKTORJA ki je dne 22. maja 1946 tragično preminul v Zagrebu. Pokojnik je bil član Glavnega odbora ESZD, predsednik Centralnega odbora Zveze železniških in prevoznih delavcev in nameščenec Jugoslavije, španski borec, oficir mednarodne brigade, nadalje nosilec odlikovanja Leninevega reda, nazadnje pa je vršil funkcijo kot član Vrhovnega sodišča pri Centralnem zavodu za socialno zavarovanje v Zagrebu. Pozivamo vse delavstvo in nameščenstvo in člane vseh masovnih organizacij, da se polnoštevilno udeležijo pogreba imenovanega, ki je bil eden najdoslednejših borcev za pravice delavskega razreda. Zborna mesto vseh sindikalnih podružnic in masovnih organizacij je na Masarykovi cesti in sicer od Tyrševe ceste izpred glavnega kolodvora. Ker krene sprevod točno ob 9. uri, naprosamo vse organizacije in udeležence, da pridejo pravočasno na zborna mesto. FEDERALNI ODBOR ENOTNIH SINDIKATOV LJUBLJANA

Nenadoma nas je zapustila naša ljuba mama in stara mama Ida Weiksl. Pogreb pokojnice bo 6. oktobra ob 15. uri mestnega pokopališča na Pobrežju. Maribor, 4. oktobra 1946. Zalujoci: DRAGICA PIPAN, hčerka; ing. BORIS PIPAN, zet; LJUBO IN IGOR, vnuka ter vse ostalo sorodstvo

Potrti sporočamo, da nas je za vedno zapustil v dopolnjenem 73. letu starosti naš predragi oče, stari oče in tast GREGOR BATISTIČ. Njegove zemeljske ostanke pospremimo iz hiše žalosti, Stražišče št. 27, v soboto 5. oktobra ob 16¼ na zadnje počivališče šmartno pri Kranju. Stražišče, Ljubljana, Reka, Golnik, dne 3. oktobra 1946. Zalujoci: NATALIJA KRIZAJ, MARIJA MARCELJA, hčeri; vnuki, vnukinje, snaha, zet in ostalo sorodstvo

Zapustil nas je za vedno naš ljubljani sin in brat Jože Boneš krojač drž. železnice v Mariboru. Pogreb bo v soboto 5. t. m. ob 11. dopoldne v Žal, kapele sv. Krištofa, na pokopališču k Sv. Križu v Ljubljani. Maribor, Kobarid, 4. okt. 1946. Zalujoci: FRANC, oče; FRANC, brat in ostalo sorodstvo

Nenadoma nas je zapustil v svojem 75. letu starosti naš nadvse ljubljani mož, oče in stari oče PETER TROGAR sedlar in tapetnik. Pogreb dragega pokojnika bo v soboto 5. oktobra ob 11. uri dopoldne po maši zadušnici na pokopališču v Mozirju. Mozirje, Celje, 4. oktobra 1946. Zalujoci družine: TROGAR, FAGANELI in SERŠEN

V nemškem suženjstvu Straža je bila potrebna že zaradi tega, ker so posebne razmere v predoru omogočale esesovcem, da so se približali skoraj nepozično. V jasku smo svetili samo s karbidovimi in morali smo si jo postaviti tako, da je svetila kolikor mogoče slabo, ker bi nas sicer lahko opazili iz glavnega predora. Bilo je v oktobru, v predoru je bilo mrzlo, zračili niso in v njem je ležala težka, gosta megla. Stalno razstreljanje kamena je dvigalo mnogo prahu, ki se je zmešal z meglo in z njo ustvaril skoraj neprosojno ozračje. Naša karbidovka je bila na pet korakov razdalje samo še neznačajna rdečkasta točka in na dvesto korakov daleč se sploh ni ničesar več razločilo, razen sivo-rumenkaste zavese prahu in megle. Naspali smo se počeno. Tega smo potrebovali, ker je Thomas, da bi se prikupil esesovcem in bi jimprej poslavil njihove barake, odredil, naj ujetniki po dvanajsturnem težkem delu pri kamenu v predoru delajo še zunaj, skladajo dele barak iz vagonov in jih prenašajo na stavbišče. Tako smo morali delati šestnajst do sedemnajst ur na dan. Razdelili so nas na dva posada. Prvi je začel z delom o polnoči in je s kratkim odmorom delal do poldneva. Potem pa je moral vsak pobrati velik kamen in odpeljati so nas iz predora. Kamenje smo nosili za bodočo cesto v taborišče, počen pa smo šli razkladati dele barak in jih prenašati skoraj kilometer daleč. To je trajalo do treh ali štirih popoldne, včasih še delj. Potem je bil zbor. Če je bilo vse v redu, smo opravili v dveh urah. Vedno pa se ni vse jemalo in če je kdo pobegnil ter so hoteli ugotoviti, kdo je to bil, smo stali še pozno v noč. Šele po zboru so nam dali jesti in smo lahko šli spat. Potem pa je bilo treba urediti še svoje zasebne posle,

poloviti uši, tako da smo se mogli spraviti spat redno šele okrog devetih. Toda vsati smo morali že pred enajso in ponovno smo morali k zboru, ki je bil po delovnih komandah v predoru. Po zboru smo šli naravnost na delo. Kdor se ni pri delu prespal, je hitro ishiral in kmalu ga je pobrala pljučnica. Toda prespati se med delom v predoru ni bilo tako lahko. Tvegati je bilo treba precej, toda tveganje se je vsak kmalu privadil. Hujši je bil mrav. V predoru je bilo zelo vlažno in stalno toplo okrog devet do deset stopinj. Spali smo na vlažnem kamenu in seveda nismo bili pokriti z ničemer, ker smo morali plašče oddati pri vzhodu v jasko. Bili smo »utrjeni« in vsak je zaspal, brž ko je legel. Uro zatem pa smo bili tako premrli, da smo si morali drgniti ude, počepati in telovaditi, da smo se ogreli. Biti smo morali vedno pripravljani na takojšen skok, ko se je glasilo znamenje, da se bliža esesovec. Ker smo bili premrli, ne bi zmogli tega in esesovec bi lahko že po tem, kako kdo drži lopato v rokah, poznal, kdo je spal in kdo ne. Hlavoč pa je bil »previden« predelavec in nas je prebudil, takoj ko se mu je zdelo, da smo že dovolj premrli. Ko pa je on dremal, ga je nadomeščal dober tovariš Hasman ali pa naš skupni zanesljivi tovariš, nečak senatorja Kloude, Jiří Kloude. Zelo sa nas mučili prehladi. Vsi smo kašljali in v jasku, kjer smo oficijelno spali, ni bilo nikdar tišine. Vedno je kdo pokakal. Toda to ni bil kašelj, kakršnega smo bili vajeni doma. Kašljali smo krčevito in zelo dolgo, bolela so nas pljuča in trebušne mišice, stalno smo pljuvali velike množice sluzi, ki je bil črn kakor črnilo in marsikdo je med kašljanjem bruhal. Se ko smo po dvanajsetih mesecih zapuščali predor, ni imel nihče izmed nas pljuvč in vratu v redu, niti tisti, ki so bili morda že več mesecev zaposleni zgoraj v taborišču in so bili lahko na soncu. Kakor sem že povedal, se je nam še sorazmerno dobro godilo, ker se človek končno vsega privadi, celo spanja v takšnih okoliščinah. Vdvojmo podkupili, pred esesovci smo se pazili in Hlavoč je bil z nami. Hujše pa se je godilo tovarišem, ki so imeli za vodjo

nič drugega, kakor da so kam izginili in se dogovorili s tovariši, kaj si bodo izmislili, ko jih bosta kapo ali predelavec pogrešila. Dalo se je spati tudi s tovariši iz drugega posada v bloku. Treba se je bilo nekako splaziti v jasek, ki je bil namenjen za prenočevanje. To ni bilo lahko, ker je bila straža pred vhodom in so bili poljski ali nemški čuvaji strašno besni na vse, kar je bilo rusko ali češko. Zato so iskali drugačnih možnosti: »spali so za kupi opeke, v pesku, v cevih ali na drugih takih mestih. Nekeč, ko sem bil že pisar pri drugi komandi, sem šel zjutraj v ambulanco s tovarišem, ki mu je stroj zmečkal prste. Pred ambulanco je kakor po navadi ležal kup mrličev. Takrat je umiralo v predoru po petdeset ljudi na dan. Pri mrličih je stal esesovec in preklinjal, da nekateri nimajo številke in sedaj ne ve, kdo je umrl. Seznanji pisarjev pri komandah pa se ne dajo kontrolirati. In ko je tako preklinjal in brskal s kolom med mrličih, se je kup nenadno začel gibati. Esesovec je odkodil, kakor da bi ga picila kača. S kupa sta se zvalila dva mrliča, izpod njiju pa je planil tretji, se izognil esesovcu in se kakor zavej pognal nekam v temo. V kupu mrličev se je poiskusi prespati nekdo izmed ruskih ujetnikov, ker so jih nemški vodje pretepal ob vsaki priložnosti. Oni pa niso imeli nič, s čemer bi podkupili svoje vodje. Kup mrličev pred ambulanco se je večal od dne do dne. Še vedno so trupla naših tovarišev prevažali v Buchenwald. Sedaj so že vsak drugi dan maložili poln vagon nagih, izhiranih trupel. Postalo je nujno, da izgrade poseben krematorij, ker je umrljivost še vedno narasčala. Ljudje so umirali zaradi podhranjenosti, zaradi pljučnih in črevesnih bolezni, še najbolj pa zaradi izbršanosti. Lačni, od neprispanosti do smrti, izmučeni in neprestano tepeni so našli nekoch še toliko moči, da so se povzpeli na pogreb, po eni uri pa so bili že mrtvi. Umirali so tako tiho, da se sosed niti ni predramil. Morda bi mnogi izmed njih še prenesli telesno trpljenje, toda življenje v Dori je postalo tako hudo, da večina ni imela več prave volje do življenja. Človek se je izpremenil v musulmana in musulmanji je v Dori smrt prinesla mir in počitek.